

Kultur och bildning
Kerstin Pettersson Schaletzky
Tfn: 063-14 67 06
E-post: kerstin.schaletzky@regionjh.se

2023-05-16

RUN/268/2023

PM Reviderat avtal med Åredalens folkhögskola

Sammanfattning

Region Jämtland Härjedalen har sedan ett antal år ett löpande avtal med Åredalens folkhögskola (LS/679/2000) avseende inomregional ersättning för deltagarveckor och ersättning för folkhögskolans konstutbildning.

Åredalens folkhögskola är en viktig aktör i länet; som arbetsgivare, utbildningsinstans och kulturarena. Dessutom bidrar skolan till ökad inflyttning.

Åredalens konstutbildning är väletablerad och leder till att deltagare går vidare till högre studier inom konst, arkitektur och design, vilket främjar återväxten av professionella kulturskapare i länet. Utbildningen ger även arbetstillfällen för i länet yrkesverksamma konstnärer.

Genom att ersätta rådande avtal med två separata avtal och formalisera former för återrapportering och dialog, kan regionen säkerställa att Åredalens konstutbildnings verksamhet bidrar till att uppnå intentionerna i såväl den regionala utvecklingsstrategin som i den regionala kulturplanen.

Förslag:

- Avtal för inomregional ersättning baseras på rådande avtal gällande ersättning för mobilitetsstöd per deltagarvecka¹ under senaste kalenderår. Enligt gällande avtal och verksamhetsomfång, skulle detta innebära ca 1,2 miljoner kronor per år.
- Årsavtal om årlig ersättning för genomförande av minst en konstutbildning, vars innehåll möter den Regionala kulturplanen, sluts årligen efter dialog. Genomför Folkhögskolan ingen konstutbildning, ingås heller inget avtal.

Bakgrund

År 2000 ingicks ett utbildningsavtal (LS/679/2000) mellan Jämtlands läns landsting och Hållands folkhögskola som ersatte ett då gammalt avtal om interkommunal ersättning. Avtalet avser en fast interkommunal ersättning samt ersättning för Hållands och TBVs konstskola. Avtalet förlängs med ett år åt gången och ersättningen betalas ut månadsvis.

Genom att ersätta rådande avtal med två separata avtal och formalisera formerna för återrapportering och dialog, kan regionen säkerställa att Åredalens konstutbildnings

¹ Se överenskommelse mellan Region Jämtland Härjedalen och Folkbildningsrådet, oktober 2022 (RUN/577/2021).

verksamhet bidrar till att uppnå intentionerna i såväl den regionala utvecklingsstrategin som i den regionala kulturplanen.

Om Åredalens folkhögskola

Åredalens Folkhögskola, i Hålland Åre kommun, drivs av en skolförening i nära samarbete med Evangeliska Fosterlandsstiftelsen, EFS, som är en rörelse inom Svenska kyrkan. Åredalens folkhögskola genomför utbildning på grundskolenivå, gymnasial nivå och eftergymnasial nivå för närmare 300 deltagare varje år. Folkhögskolans utbildningar bidrar till en högre utbildningsnivå bland regionens invånare, kvalificering till vidare studier på högskola och yrkeshögskola och ger bättre chanser på arbetsmarknaden. Fokus på inläring av det svenska språket möjliggör för länets invånare med utländsk bakgrund att stärka sin position på arbetsmarknaden. Deltagare från allmän kurs väljer ofta att vidareutbilda sig inom bristyrken som undersköterska och sjuksköterska efter avslutade folkhögskolestudier.

Åredalens folkhögskolas betydelse för regional utveckling

Folkhögskolans särskilda kurser med inriktning konst, tro och friluftsliv samt skolans sommarkurser lockar deltagare från hela landet. Deltagarna blir ofta kvar i länet efter avslutade studier, vilket förser regionen med nya invånare och skatteintäkter till välfärden. Folkhögskolan berikar bygden genom skolans olika studieinriktningar. Deltagare på kursen *Fjäll och friluftsliv* har bidragit med viktiga renoveringsinsatser på turleder i samarbete med Södra Årefjällen och Länsstyrelsen. Kursen *Konst, Fjäll och Natur* anordnar konstutställningar, både lokalt och i samarbete med Jamtli.

Folkhögskolans kök har en uttalad policy att stötta lokala matproducenter och inhandlar lokala råvaror som ett led i skolans hållbarhetsarbete. Man samarbetar med flera lokala matproducenter.

En del av folkhögskolans arbete handlar om att förmedla kunskap om samt bidra till dialog med den samiska befolkningen. Man har löpande kontakt med samebyar, med Stiftelsen Gaaltije och ordnar återkommande kulturevenemang med samiskt tema.

Åredalens folkhögskola och det lokala näringslivet

Åredalens folkhögskola är en stor arbetsgivare i regionen och erbjuder förutom fasta tjänster för lärare, administrativ personal, kockar och lokalvårdare även arbetstillfällen för gästföreläsare, till exempel för länets frilansande konstnärer. Vid ombyggnation, underhåll av fastigheter och reparation används lokala byggföretag. Folkhögskolan fungerar som mötesplats för unga vuxna med möjlighet att knyta nya kontakter som inte sällan leder till arbetstillfällen och uppstart av företag.

Folkhögskolans betydelse för social utveckling

Genom sin unika studiemiljö, med fokus på hela människan, social samvaro och socialisering samt hög lärartäthet och individuella studieupplägg, erbjuder folkhögskolan en alternativ studiemiljö för dem som inte klarar av att studera i en vanlig gymnasieskola. Folkhögskolan samarbetar bland annat med Åre kommun och med Jämtlands Gymnasium

för att fånga upp unga människor som annars riskerar att bli utan gymnasieutbildning och fastna i utanförskap.

Åredalens folkhögskolas konstutbildning och den regionala kulturplanen

En god återväxt av professionella kulturskapare är en förutsättning för ett mångsidigt och långsiktigt hållbart kulturliv. Regionens folkhögskolor, Birka och Bäckedal, erbjuder konstnärliga utbildningar inom musik och hantverk där elever går vidare till högre studier. Åredalens konstutbildning kompletterar utbudet och är den enda utbildningen i länet som är förberedande till högre studier inom områden som konst, arkitektur och design. Åredalens folkhögskolas konstutbildning möjliggör kompetensutveckling och bidrar med arbetstillfällen för länets yrkesverksamma konstnärer. För att kunna leva upp till målen i den regionala kulturplanen behöver Region Jämtland Härjedalen samarbetet med Åredalens folkhögskola.

Inomregionalt stöd och mobilitetsstöd

Inomregionalt stöd omfattar de deltagarveckor som genereras av deltagare folkbordförda i Jämtland Härjedalen.

Mobilitetsstöd kallas det stöd som regionerna betalar varandra för att deltagare ska kunna studera på en folkhögskola utanför den egna regionen. Detta administreras av Folkbildningsrådet. Mobilitetsstödet för 2022 är 408 kr/deltagarvecka. För kommande år räknas beloppet för mobilitetsstödet upp med LPIK (Överenskommelse om mobilitetsstöd, SKR, RUN/577/2021).

Överenskommelse om mobilitetsstöd

Styrelsen för Sveriges kommuner och regioner (SKR) rekommenderade 2021 samtliga regioner att sluta en överenskommelse om villkoren för det mobilitetsstöd som regionerna ska betala för utomlansstudier på folkhögskola (RUN/577/2021). Överenskommelsen omfattar både rörelsedrivna och regionägda folkhögskolor och beskriver också Folkbildningsrådets administration av mobilitetsstödet samt reglerar vilka ersättningsbelopp som ska gälla för de olika studieformerna. Region Jämtland Härjedalen slöt en sådan överenskommelse med Folkbildningsrådet i oktober 2022 (RUN/577/2021).

Följande förslag om ett avtal mellan Region Jämtland Härjedalen och Åredalens folkhögskola bygger på denna överenskommelse och styrs av samma regelverk, men behandlar inomregionalt stöd istället för mobilitetsstöd.

Förslag avtal om inomregionalt stöd

Förslaget avser ett avtal om inomregionalt stöd byggt på antal deltagarveckor under senaste kalenderår. Det inomregionala stödet utgår från samma regelverk och samma summa per

deltagarvecka som Regionen avtalat med Folkbildningsrådet för mobilitetsstöd till folkhögskolor (RUN/577/2021) och räknas upp på samma sätt².

Stödet betalas ut månadsvis. Stödet till Åredalens folkhögskola beräknas att, enligt rådande avtal och verksamhetsomfång, år 2024 uppgå till ca 1,2 miljoner kronor.

Folkhögskolan ska årligen skicka in sin årsredovisning (senast 30 april). Folkhögskolan ska dessutom, två gånger per år (senast 1 maj respektive 1 november), redovisa antalet deltagarveckor som genomförts med ersättningsberättigade deltagare. Redovisningen delges regionala utvecklingsnämnden i juni.

Förslag på rutin för årsavtal för ersättning för konstutbildning

Årsavtal för ersättning för genomförande av minst en konstutbildning, vars innehåll möter den Regionala kulturplanens fokusområden, sluts separat årligen. Genomför folkhögskolan ingen konstutbildning, ingås heller inget avtal.

Dialogmöte med representanter för Region Jämtland Härjedalen, område Kultur och bildning, och Åredalens folkhögskola ska genomföras minst en gång per år. Vid mötet ska föregående årsavtal rörande konstutbildningen följas upp och kommande års åtaganden gentemot den regionala kulturplanen diskuteras.

Beslut om årsavtal gällande konstutbildningen för kommande kalenderår fattas av regionala utvecklingsnämnden i december. Ersättningen betalas ut en gång per år, under första kvartalet.

² Mobilitetsstödet för 2022 är 408 kr/deltagarvecka. För kommande år räknas beloppet för mobilitetsstödet upp med LPIK exklusive läkemedel, som är en sammanvägning av pris- och löneökningar. Prognoser för LPIK publiceras cirka fem gånger per år (Överenskommelse om mobilitetsstöd, SKR, RUN/577/2021).